

Isiginnaartitsineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Isiginnaartitsinermi sammineqarpoq isiginnaartitsineq isiginnaartitsissummillu ilusilersuinertut eqqumiitsuliornermi aqqissuussaanernik pilersitsinissaq paasinninnissarlu aammalu siunertat tunngaviusut paasinissaat. Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni qangali pissusiusartut isiginnaartitsinermilu atorneqartartut suliarineqartarput, tassunga ilanngullugit timeq, nipi ussersortarnerlu. Ilinniartitsissut oqaatsinik aporfiiit nunallu killeqarfii akimorlugit nunarsuarmik ilinniartut paasinninnissaannut tapersiivoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut isiginnaartitsinermik imatut ilisimasaqartigissapput misilittagaqartigalutillu isiginnaartitsinerit takutitsinerillu tassunga assingusut nalilersorsinnaallugit nalilersorsinnaassallugillu. Tassunga atatillugu pinnguarnarup, eqqarsaasersortarnerup piareersaqaaranani saqqummiussisarnerup pisimasuusaartitsillunilu isiginnaartitsinerup paasinissaannut ilinniartut tunuliaqutaqassapput. Ilinniartitsissummi sungiusartoqartarpoq, ilinniartut taamaalillutik nipertik oqaatsitillu aamma timimik ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timiminnillu paasinninnerat ineriartortinneqassalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut isiginnaartitsisarnermik isiginnaartitsivinnilu sulinissamut tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi atugarsornikkut oqaluttarisaanermilu tunngaviit pillugit atuagarsorlutik ilisimasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni aalajangersimasuni isiginnaartitsivinni atortunik allanik suleqatigiillutik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugu isiginnaartunut. Ilinniartut nipertik oqaatsillu atorlugit sulisinnaassapput, taamaalillutik ataasiakkaarlutik inuillu akornanni iliuuseqarsinnaanermut assigiinngiartumillu attaveqaqatigiissinnaassusermut ingerlatitseqqiissinnaasutsimullu periarfissatik annertusassallugit. Ilinniartitsissut ilinniartut nammineersinnaassusiisa, akisussaaffeqarnerisa pileraarusiorsinnaassusiisalu ineriartortinneqarnissaanut tapersiissaaq.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kulturimullu tunngatillugu isiginnaagassiornermik isiginnissaassuseqassapput aammalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuullu sinnerani namminneq inissisimanertik nalilersorsinnaassallugu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut isiginnaartitsivinni takutitsinerni isiginnaartitsissutinillu aalajangersimasunik qulliunerusumik pilersitsisinnaassapput paasinnissinnaassallutillu. Suliaqarnermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- a) timip ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timimillu paasinninneq pillugit ilisimasat takusinnaassavaat,
- b) nipi oqaatsillu oqaatiginerat naleqquttumik atorlugit,
- c) eqqarsaasersornermik sungiusarnermik, piareersaqqaarani isiginnaartitsinermik aammalu pisuusaartitsilluni isiginnaatitsinermik ingerlatsillutik peqataallutik,
- d) oqaatsinik assilissanillu pissaqanartunngortitsineq,
- e) allat peqatigalugit anguniagaqarluni, nutaaliorluni namminersuutigalugulu sulineq, taamaalillutik anguniakkanut nassuiarneqarnikunut isiginnaartitsinernik aalajangersimasunik pilersitsisinnaallutik aamma
- f) isiginnaartitsivinni sulineq pillugu ilisimasatik takutillugit, tassa isiginnaartitsinermi teknikki, isiginnaartitsivimmik aaqqissuussineq, qaammaqqutinik ikkussuineq, nipilerineq, kiinnap qalipannissaa, atisat atortullu.

Atugarsornermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

- g) isiginnaartitsinermi isiginnaartitsivinnilu taaguutinik pingaaruteqartumik paasinninneq atuinerlu,
- h) isiginnaartitsissutip imarisaanik ilusiligaanerani (isiginnaartitsinermik nalilersuineramik) pingaaruteqartunik saqqummiussineq,
- i) pisumi aalajangersimasumi oqaasertat isiginnaartitsivimmi piviusunngortinnissaannut periarfissanik (piviusunngortitsinermik nalilersuineq) siunnersuuteqarneq,
- j) isiginnaartitsisup pingaarnersiorneranik saqqummiineq aamma takutsitsiviusartunut allanut tunngatillugu isinnaartitsisarnerup immikkullarissuuneranik (isiginnaartitsinermik nalilersuineq) allaaserinninneq aamma
- k) *inuit europamiullu* isiginnaagassiaannik atortuinilu aalajangersimasunik oqaluttuarisaanermut, kulturimut atuagarsornermullu annertunerusumut tunngasunngortitsineq (atassuteqartitsineq)

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) isumassarsiamik ineriartortitsinermi piviusunngortitsinermilu tunngaviusumik tunngaviit
- b) isiginnaartitsisarnerup oqaluttuarisaanerani piffissanik marlunnik suliaqarneq,
- c) timeq atorlugu takutitsinermi, oqaloqatigiinnerni, najoqqutaqarani isiginnaartitsinermi piviusuusaartitsillunilu isiginnaartitsinermi tunngaviusumik taaguutinik suliaqarneq aamma
- d) isiginnaartitsissumik imaluunniit oqaasertat atorlugit atornagilluunniit pilersitsinermi tunngaviusumik tunngavinnik suliaqarneq.

3.3. Ilassutaasumik ilinniakkat

Ilassutaasumik ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissapput atassuteqartitsillutillu suliaqarfimmilu immikkoortut nutaat ilanngunneqassallutik, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutiginerannut atatillugu. Ilassutaasumik ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut isiginnaartitsinermi misilittakkanik ilisimasanillu oqaatiginngisamminnik pigeriikkaminnik paasisinneqassapput. Taamaalilluni suleqatigiinni isumalluutit ilinniartitsinermi ataatsimut pilersaarusiornermut ilaassapput, taamaalillunilu ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi soqutigisaat aalajangersimasut isiginiarneqassallutik. Ilinniartsinerup ingerlanneqarnerani tamani suliaqarluni-misiligaalluni aamma atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerit imminnut atassuteqarput. Isiginnaartitsinermi qitiusut tassaapput pilersitsineq paasinninnerlu.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsit ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiillutik toqqassavaat. Suleriaatsini pisuni tamani allanngorartitsinermik siuariartornermillu periuseq tunngaviussaaq, taamaalilluni assigiinngiaartumik aaqqissuunneqassalluni: Holdikkaarlugit ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq. Suleqatigiikkaarluni

ataatsimut pilersaarusernermi suliaassanillu suliaassarfinnillu ataasiakkaanut agguassinermit inuit ataasiakkaat ataatsimoortitsinermit pingaaruteqarnerat tunngavilerneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermit oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginierneqassallutik.

Nipilersoqatigiinni periutsit atorlugit ilinniartitsissummi suleriaaseqarnissamut suliniutit annikitsut naleqqupput. Suleriaatsit allat tassaasinnaapput maannakkut sammineqartut pillugit ilinniartut ilinniartitsisullu naatsumik saqqummiinerat, sivikitsumik sungiusarnerit, klassini ilinniartitsinermit suleriaatsinik taaguutinillu saqqummiussineq.

Ilinniartitsinerup ingerlanerani siuariartitsisoqassaaq, taamaalilluni ukiup aallartinnerani isiginnaartitsinermit inimi isiginnaartoqarani ilinniartut imminnut isiginnaaqatigiittarnerat atorlugu annertunerusumik sulilluni. Kingusinnerusukkut suliniutit annikitsuararsuit ingerlanneqassapput, taakkulu klassinut allanut isiginnaartunulluunniit allanut misiliutigineqassapput isiginnaartitsissutigineqarlutillu.

Isiginnaartitsinermit nalilersuinermit atatillugu qiperukkanik assilissanik, filminik, tv-mik video atorlugu immiussanik paasiniaaneq ilaasinnaavoq.

Suliniummik suliaqarnermit ilinniartut ataasiakkaarluq imaluunniit inuit tallimat tikillugit suleqatigiiaarlutik atuarfiup iluani imaluunniit isiginnaartunut amerlanerit minnerusumik isiginnaagassiussapput. Minnerpaamik marloriarluni isiginnaartunut isiginnaartitsiniartoqassaaq, taamaalilluni isiginnaartut qisuariarnerat pillugu sanilliussilluni isumaliuteqarnissamut tunngavissaqassalluni. Isiginnaartitsinermit suliniummik suliaqarneq pingaarnerusumik isiginnaagassiorneruvoq. Isiginnaartitsinermit ilinniartut isiginnaagassanik ineriartortitsineq isumassarsiallu piviusunngortinnissaanik ilinniassapput. Ilinniartitsinerup naammassinissaanut atatillugu soraarummernermit suliniut suliarineqassaaq.

Allattuiffimmik suliniummik suliaqarnermit tunngasumik suliaqartoqassaaq, taamaalilluni suleqatigiinni peqataasut allattuiffimmut allagaqartarnissaq paarlakaajaallutik akisussaaffigissallugu. Allattuivik elektroniskiussaaq ilinniartitsissumilu isumasi isumasioqatigiiffimmiissalluni assigisaaniilluniluunniit. Allattuivik suleqatigiit aqutsineranni atortuuvoq qisuariaatsinillu katersuinermit atortuulluni.

Ilinniartut ataasiakkaat ingerlatsinermit pooqattamik suliaqarnissamik akisussaaffeqarput, tassanilu atortunik suliaqarneq ingerlaavartumik uppersaasiorneqassaaq, suliaq pillugu isumaliutersuuteqartoqassalluni, nammineq sulianik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuiffiussalluni. Ilinniartitsissummi soraarummeernermit atugassatut saqqummiinissamut pooqattap suliarinissaa siunertaralugu ilinniartut suliat pillugit pooqattartik ataasiakkaarluq

namminneq nutartertassavaat. Saqqummiussinermut atatillugu pooqattami ukiup ingerlanerani suliat pitsaanerit toqqarneqassapput, imaalilluguli immikkoortut pingaernerit ilinniartut suliarisaat ilaassallutik.

Saqqummiussassanik pooqattaq atortunik soraarummeernermi suliniutinik naleqquttunik imaqassaaq. Tassani ersissaaq ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat qanoq iliorlutik anguneraat. Pooqattamik suliaqarneq ilinniartitsissutip allattariarsornani allatalli tunngavigalugit soraammeerfiunissaa siunertaralugu isikkulersorneqassaaq piffissamillu atuinermik kinguneqassalluni ilinniartitsissutillu eqqumiitsuliornermik ilinniartitsissutaanerit naleqqussarneqassalluni.

4.3 It

Paasissutissanik ujarlernermit, eqikkaalluni takussutissianik isiginnaartitsissutissanillu suliaqarnermit, allattuivimmuut pooqattamullu atatillugu IT atorneqassaaq. IT aamma isiginnaartitsivimmik isikkulersuinermit digitalimik teknikkini atorneqarsinnaavoq, tassunga ilanngullugit isiginnaaritsiviup isikkussaanik missingiinerit, qaammaqquutit nipillu.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutitut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinermit misilittakkat, suleriaatsit taaguutillu isiginnaartitsinermit ilinniartitsinermit qitiusut atorneqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsinermit ingerlatassatut pilersaarutit ataasiakkaat naammassinerisa kingorna ilinniartitsinermit ilinniartunillu nalilersuisoqartarpoq. Ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornermillu ersarissumik paasisinneqassapput, tassunga ilanngullugit sanngiiffiit nukittuffillu. Ilinniartut ingerlatsineq pillugu pooqattaat nalilersuinermit tunngavii ilagaat. Ilinniartut aamma saqqummiinermik qisuariaqatigiittarnikkut takutitsinermit nalilersueqatigiittarput. Suliniummik suliaqarneq sukumiisumik nalilersorneqassaaq, suliaqarneq aammalu qisuariaatit suleqatigiit ataatsimut allattuivimmi allassimasaat pillugit.

5.2. Misilitseriaaseq

Marlunnik immikkoortortaqtumik oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, soraarummeertumut ataatsimut katillugit minutsit 30-t missaannik sivisussuseqartumik. Piffissaq agguaanneqassaaq, immikkoortut tamarmik minutsit 15-it missaannik sivisussuseqartillugit.

Immikkoortumi siullermi tigussaasumik suliaqarfiusumi ilinniartup isumassarsiamik soraarummeernermi suliniummik, tak. imm. 4.2, aamma soraarummeertup (tut) soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnermik tunngaveqartumik, qanoq inerisaallunilu piviusunnigortitsisinnaatiginera (t) takutinneqassaaq. Misilitsinnerup immikkoortuanut tassunga ilaapput eqimattakkaarluni kisimiilluniluunniit inaarutaasumik suliniummik (suliniutip ilaanik) saqqummiineq. Eqimattat soraarummeertunik tallimat angullugit inuttaqarsinnaapput. Saqqummiineq minutsinik 4 – 6-nik sivisussuseqassaaq, eqimattani peqataasut amerlassusaannik amerlisarlugit. Saqqummiinermi soraarummeertut ataasiakkaanik ikiorteqarsinnaapput, suliniut soraarummeersitsisup naliliisumullu ersarissumik saqqummiunneqassappat. Ikiortaasut oqaloqatigiinnermut peqataassanngillat misilitsinnermilu nalilerneqassanatik.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa kisimiilluni, oqaluttariarsorluni misilitsinneruvoq piareersarnissamut piffissaligaanngitsoq. Misilitsinnerup immikkoortuani tassani ilinniartut soraarummeernermit suliniummik paasinnissimanera taassumangalu annertunerusumut sanilliussisinnaanera takutinneqassapput. Misilitsinnerup immikkoortuata taassuma aallartinnerani soraarummeertussaq apeqqummik, ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnerit iluaneersumik, makitsissaaq. Apeqqut aallaavigalugu ilinniartitsissummut tunngasumik oqaloqatigiinneq ingerlanneqassaaq, soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni, soraarummeertup portfolia ilaatillugu. Apeqqutit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Soraarummeertut ataasiakkaat immikkoortut marluusut ullormi ataatsimi naammassissavaat.

Soraarummeersitsisussap misilitsissutissat naliliisussamut misilitsinneq sapaatip-akunneranik sioqqullugu nassiutissavai.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut saqqummiussinnerminni ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertigisumik angusaqarnerat nalilerneqassaaq.

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuani siullermi naliliinermi pisutsit uku ilaatinneqassapput:

- a) Soraarummeertup anguniakkanut attaveqarsinnaassusia
- b) Soraarummeertup tamanut isiginnissinnaassusaa suliniutillu immikkuualuttortaanut paasinnissinnaassusaa

- c) Soraarummeertup oqaloqatigiinnermi suliniummi nutaanik pilersitsisinnaanera
- d) Suliniutip assigiinngiarnera ajornassusaatalu annertussusia
- e) Suliarinninnerup annertussusia

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuata aappaani naliliinnermi pisutsit uku ilaatinneqassapput:

- f) Soraarummeertup suliniummik ataatsimut isiginninnera immikkoortunillu paasinninnera
- g) Soraarummeertup atuagarsornernut oqaluttuarisaanermullu naleqquttunut qisuariarsinnaassusia attuumassuteqartitsisinnaassusialu

Saqqummiinnermut tamarmiusut inunnut ataasiakkaanut karakteriliisoqassaaq.